

ЗАВДАННЯ ТА МОДЕЛІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Г. Г. СОБОЛЄВА, канд. екон. наук, доц., Ю. Г. ІВАНОВА

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

Olga.soboleva.2002@mail.ru

При аналізі фінансових ресурсів підприємства доцільно використовувати інструментарій фінансового аналізу який передбачає комплекс дій щодо вивчення й аналізу результатів фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств, фірм з метою визначення ступеня ефективності використання основних фондів і оборотних коштів для реалізації програм (статутних завдань) організацій, установ, виявлення можливих недоліків, порушень, невикористаних резервів підвищення результативності діяльності.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Аналіз фінансового стану – це частина загального аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу.

Розподіл аналізу на фінансовий та управлінський зумовлений розподілом системи бухгалтерського обліку, яка склалася на практиці, на фінансовий та управлінський облік.

Розрізняють два види аналізу фінансового стану: зовнішній і внутрішній. Різниця у змісті зовнішнього і внутрішнього аналізу пов'язана з

різницею інформаційного забезпечення і завдань, що їх вирішують обидва ці види аналізу [1].

Особливостями зовнішнього фінансового аналізу є:

- орієнтація аналізу на публічну, зовнішню звітність підприємства;
- множинність об'єктів-користувачів;
- різноманітність цілей і інтересів суб'єктів аналізу;
- максимальна відкритість результатів аналізу для користувачів.

Основним змістом зовнішнього фінансового аналізу, який здійснюється партнерами підприємства, контролюючими органами на основі даних публічної фінансової звітності, є:

- аналіз абсолютних показників прибутку;
- аналіз показників рентабельності;
- аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу;
- аналіз ефективності використання залученого капіталу;
- економічна діагностика фінансового стану підприємства.

На відміну від внутрішнього, відповідні складові зовнішнього аналізу більш формалізовані та менш деталізовані.

Основним змістом внутрішнього (традиційного) аналізу фінансового стану підприємства є:

- аналіз майна (капіталу) підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- оцінка ділової активності підприємства;
- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають;
- аналіз кредитоспроможності підприємства;
- оцінка використання майна та вкладеного капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз самоокупності підприємства.

Цей аналіз здійснюється аналітиками підприємства і ґрунтується на широкій інформаційній базі, включаючи й оперативні дані [2]. Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства опрацювала певні прийоми й методи його здійснення.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дають змогу структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками. Існують три основні типи моделей, які застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства: описові, предикативні та нормативні. Описові моделі є основними .

До них належать:

- побудова системи звітних балансів;
- подання фінансової звітності у різних аналітичних розрізах;
- вертикальний та горизонтальний аналіз звітності;
- система аналітичних коефіцієнтів;
- аналітичні записки до звітності.

Описові моделі засновані на використанні інформації з бухгалтерської звітності.

Предикативні моделі – це моделі передбачувального, прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та прибутків підприємства, його майбутнього фінансового стану. Найпоширеніші з них: розрахунки точки критичного обсягу продажу, побудова прогностичних фінансових звітів, моделі динамічного аналізу (жорстко детерміновані факторні та регресивні моделі).

Нормативні моделі – це моделі, які уможливають порівняння фактичних результатів діяльності підприємства із нормативними (розрахованими на підставі нормативу). Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі, їхня суть полягає у встановленні нормативів на кожну статтю витрат стосовно технологічних процесів, видів виробів та у розгляді і з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів.

Фінансовий аналіз значною мірою базується на застосуванні жорстко детермінованих факторних моделей .

Таким чином, у ході аналізу фінансового стану підприємства та загрози його банкрутства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку.

Список використаних джерел

1. Фінансова діяльність підприємств [Текст]: підручник / О. М. Бандурка та ін. – Київ: Либідь, 2002. – 348 с.
2. Фінанси підприємств [Текст]: підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. - 6-те вид., перероб. та доп. – Київ: КНЕУ, 2006. – 552 с.

МОДЕЛЮВАННЯ І ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ДОХІДНОСТІ РУХОМОГО СКЛАДУ МІСЬКЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц., Є. С. НІЖНІК, магістр
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

До обґрунтування управлінських рішень в теперішніх умовах господарювання особливого значення і актуальності набуває використання в бізнес-адмініструванні статистичних методів дослідження. Це потребує узагальнення і удосконалення набутого досвіду в галузі статистичного моделювання і факторного аналізу соціально-економічних явищ і процесів. Важливу роль при цьому відіграють визначені за допомогою статистичних методів даних досліджуваних явищ щодо їх обсягу, складу, структури, динаміки, взаємозв'язку, притаманних окремим об'єктам управління.

Це в повній мірі відноситься до будь-якого об'єкта управління, у тому числі до підприємств міського електричного транспорту. Важливим показником, який характеризує результат роботи рухомого складу підприємств міського електричного транспорту є рівень його дохідності. Це є відносний економіко-статистичний показник що являє собою відношення загальної величини доходу, отриманого від пасажироперевезень, до чисельності експлуатованого рухомого складу. Він безпосередньо впливає на кінцевий фінансовий результат діяльності трамвайно-тролейбусних підприємств.

Враховуючи наведене, важливе значення має статистичне моделювання і факторний аналіз даного показника, на зміну якого впливає ціла низка технічно-експлуатаційних чинників, що відображають характерні особливості роботи підприємств міського електричного транспорту. Виникає необхідність розкласти цей показник на окремі складові частини, щоб виділити і дослідити найбільш визначальні фактори, які впливають на його зміну. Це такі чинники, як тривалість роботи рухомого складу на міських